

FÖRSTAINSTANSRÄTTENS DOM (femte avdelningen)
den 10 juni 2004

Mål T-307/01

Jean-Paul François
mot
Europeiska gemenskapernas kommission

”Tjänstemän – Disciplinåtgärder – Nedflyttning i löneklass – Avtal om bevakning
av kommissionens byggnader – Rimlig tidsfrist – Brottmålsförfarande –
Skadeståndstalan”

Fullständig text på franska.....II - 823

Saken: Talan om dels ogiltigförklaring av kommissionens beslut av den 5 april 2001 att som disciplinåtgärd nedflytta sökanden en löneklass, dels ersättning för de ekonomiska och ideella skador som sökanden anser sig ha lidit.

Beslut: Kommissionens beslut av den 5 april 2001, genom vilket sökanden som disciplinåtgärd nedflyttas en löneklass, förklaras ogiltigt. Kommissionen skall till sökanden betala 8 000 euro som ersättning för den ideella skada han har lidit. Kommissionen skall ersätta rättegångskostnaderna.

Sammanfattning

*1. Tjänstemän – Disciplinåtgärder – Disciplinförfarande – Frister enligt artikel 7 i bilaga IX – Administrationens skyldighet att handla inom rimlig frist – Underlåtelse – Följder
(Tjänsteföreskrifterna, bilaga IX, artikel 7)*

*2. Tjänstemän – Disciplinåtgärder – Inledande av disciplinförfarande – Preskriptionsfrist – Föreligger inte – Administrationens skyldighet att handla inom rimlig frist – Underlåtelse – Följder
(Tjänsteföreskrifterna, artiklarna 86–89, bilaga IX)*

*3. Tjänstemän – Disciplinåtgärder – Disciplinförfarande – Disciplinåtgärder och straffrättsliga åtgärder som vidtas samtidigt med avseende på samma omständigheter – Administrationens skyldighet att fatta slutgiltigt beslut med avseende på tjänstemannen först sedan brottmålsdomstolens avgörande vunnit laga kraft
(Tjänsteföreskrifterna, artikel 88 femte stycket, bilaga IX, artikel 7 andra stycket)*

4. Tjänstemän – Disciplinåtgärder – Disciplinförfarande – Disciplinåtgärder och straffrättsliga åtgärder som vidtas samtidigt med avseende på samma omständigheter – Ändamålet för uppskov med disciplinförfarandet – Skyldighet att iaktta vad brottmålsdomstolen konstaterat i sak – Möjlighet att kvalificera med beaktande av begreppet disciplinfel
(Tjänsteföreskrifterna, artikel 88 femte stycket)

5. Tjänstemän – Rättigheter och skyldigheter – Missbruk av ett avtal om bevakning för att anställa en medarbetare för administrativa uppgifter – Allmänt bruk som inte är bedrägligt i sig – Påpekande eller avståndstagande föreligger inte – Åsidosättande av förpliktelserna enligt tjänsteföreskrifterna – Föreligger inte i fråga om tjänstemän i lönegrad B
(Tjänsteföreskrifterna, artikel 11)

6. Tjänstemän – Talan – Skadeståndstalan – Ogiltigförklaring av den ifrågasatta rättsakten säkerställer inte att ideell skada ersätts tillräckligt – Ideell skada som orsakats av ett otillåtet disciplinförfarande
(Tjänsteföreskrifterna, artikel 91)

1. De stränga tidsfristerna för det disciplinära förfarandet som föreskrivs i artikel 7 i bilaga IX till tjänsteföreskrifterna är inte tvingande, men utgör ändå en regel om god förvaltning vars syfte är att i såväl administrationens som tjänstemännens intresse förhindra ett oberättigat dröjsmål med att fatta det beslut varigenom det disciplinära förfarandet avslutas. De disciplinära myndigheterna är därför skyldiga att genomföra det disciplinära förfarandet skyndsamt och handla på ett sådant sätt att varje efterföljande åtgärd vidtas inom en rimlig tidsfrist i förhållande till den föregående åtgärden. Om denna frist åsidosätts, vilket endast kan bedömas utifrån de särskilda omständigheterna i det enskilda fallet, kan det medföra att den rättsakt som antagits efter det att fristen löpt ut ogiltigförklaras.

(se punkt 47)

Hänvisning till domstolen den 4 februari 1970 i mål 13/69, Van Eick mot kommissionen, REG 1970, s. 3; domstolen den 29 januari 1985 i mål 228/83, F mot kommissionen, REG 1985, s. 275; domstolen den 19 april 1988 i de förenade målen 175/86 och 209/86, M mot rådet, REG 1988, s. 1891; förstainstansrätten den 17 oktober 1991 i mål T-26/89, de Compte mot parlamentet, REG 1991, s. II-781, punkt 88; förstainstansrätten den 26 januari 1995 i mål T-549/93, D mot kommissionen, REGP 1995, s. I-A-13 och s. II-43, punkt 25; förstainstansrätten den 30 maj 2002 i mål T-197/00, Onidi mot kommissionen, REGP 2002, s. I-A-69 och s. II-325, punkt 91

2. Även när det inte föreskrivs någon preskriptionstid, som föreskrivs i artiklarna 86–89 i tjänsteföreskrifterna och i bilaga IX till dessa, är de disciplinära myndigheterna, bland annat från och med den tidpunkt då administrationen fick kännedom om de omständigheter och beteenden som skulle kunna utgöra överträdelser av en tjänstemans skyldigheter enligt tjänsteföreskrifterna, skyldiga att handla så, att det förfarande som kan medföra att en disciplinåtgärd vidtas inleds inom rimlig tid. Om ett disciplinärt förfarande inte inleds inom rimlig tid, vilket skall bedömas utifrån omständigheterna i det enskilda fallet, kan det medföra att det disciplinära förfarande som administrationen inlett orimligt sent är rättsstridigt och att den sanktionsåtgärd som vidtagits efter detta förfarande skall upphävas.

Rättssäkerhetsprincipen skulle ifrågasättas om administrationen dröjde orimligt länge med att inleda det disciplinära förfarandet. Det kan nämligen bli synnerligen svårt för administrationen att bedöma de omständigheter och beteenden som kan utgöra ett fel i tjänsten som kan föranleda disciplinära åtgärder och för tjänstemannen att utöva sin rätt till försvar om en lång tid har förflutit från det att dessa omständigheter och beteenden förekom till dess att den disciplinära undersökningen inleds.

(se punkterna 48 och 49)

Hänvisning till domstolen den 27 november 2001 i mål C-270/99 P, Z mot parlamentet, REG 2001, s. I-9197, punkterna 43 och 44; förstainstansrätten den 19 juni 2003 i mål T-78/02, Voigt mot ECB, REGP 2003, s. I-A-165 och s. II-839, punkt 64; domen i det ovannämnda målet de Compte mot parlamentet, punkt 88; domen i det ovannämnda målet D mot kommissionen, punkt 25

3. Enligt artikel 88 femte stycket i tjänsteföreskrifterna är det inte tillåtet för tillsättningsmyndigheten att i disciplinärendet fatta ett slutligt beslut angående den berörde tjänstemannen genom att uttala sig om omständigheter som samtidigt är föremål för ett brottmålsförfarande innan avgörandet i den domstol som prövar fallet har vunnit laga kraft. Denna myndighet har enligt den ovannämnda artikeln inte något utrymme för skönsässig bedömning, till skillnad från disciplinnämnden som, enligt artikel 7 andra stycket i bilaga IX till tjänsteföreskrifterna, om ett straffrättsligt förfarande pågår, kan besluta att avvakta med att avge ett yttrande till dess att domstolen fattat beslut.

(se punkt 59)

Hänvisning till förstainstansrätten den 19 mars 1998 i mål T-74/96, Tzoanos mot kommissionen, REGP 1998, s. I-A-129 och s. II-343, punkterna 32 och 33; förstainstansrätten den 13 mars 2003 i mål T-166/02, Pessoa e Costa mot kommissionen, REG 2003, s. I-A-89 och s. II-471, punkt 45

4. Artikel 88 femte stycket i tjänsteföreskrifterna har två syften. Denna bestämmelse skall för det första säkerställa att den aktuella tjänstemannens ställning i det brottmålsförfarande som inletts mot honom inte påverkas på grund av handlingar som även omfattas av ett disciplinärt förfarande vid hans institution. Genom att det disciplinära förfarandet vilandeförklaras i avvaktan på att brottmålsförfarandet avslutas är det, för det andra, möjligt att vid detta disciplinförfarande beakta konstateranden avseende de faktiska omständigheterna som gjorts i det lagakraftvunna brottmålsavgörandet. Principen att frågan om ansvar för brott skall avgöras innan frågan om disciplinärt ansvar kan prövas slås fast i artikel 88 femte stycket i tjänsteföreskrifterna, vilket särskilt motiveras av att nationella domstolar i brottmål har vidare undersökningsbefogenheter än tillsättningsmyndigheten. När samma handlingar kan utgöra en straffbelagd gärning och ett åsidosättande av skyldigheter enligt tjänsteföreskrifterna är administrationen därför bunden av den nationella domstolens konstateranden avseende de faktiska omständigheterna i brottmålet. När denna domstol funnit att vissa omständigheter i målet är bevisade kan administrationen bedöma huruvida de skall anses utgöra ett disciplinfel, varvid den särskilt skall pröva huruvida dessa omständigheter utgör åsidosättanden av skyldigheter enligt tjänsteföreskrifterna.

(se punkt 75)

Hänvisning till förstainstansrätten den 21 november 2000 i mål T-23/00, A mot kommissionen, REGP 2000, s. I-A-263 och s. II-1211, punkterna 35 och 37

5. Det är oberättigat att anse att en tjänsteman i lönegrad B, som enligt artikel 5.1 i tjänsteföreskrifterna utför verkställande uppgifter men inte sådana ledande uppgifter som utförs av tjänstemän i lönegrad A, har åsidosatt sina skyldigheter enligt tjänsteföreskrifterna endast på grund av att han inte påtalade att en medarbetare som utförde rent administrativa uppgifter avlönades av det företag som tilldelats bevakningsavtalet, eller på grund av att han inte på lämpligt sätt tagit avstånd från detta tillvägagångssätt vilket var en metod som arrangerades av kommissionens olika avdelningar, var allmänt förekommande, hade införts av institutionens chefer och som, även om den stred mot gällande föreskrifter, inte i sig innebar bedrägeri.

(se punkterna 92 och 93)

6. Förutom under särskilda omständigheter är ogiltigförklaring av ett beslut mot vilket en tjänsteman fört talan i sig en lämplig gottgörelse som i princip är tillräcklig för att ersätta den ideella skada som tjänstemannen åsamkats.

När det däremot i olika administrativa beslut och yttranden i samband med det disciplinära förfarandet gjorts anklagelser mot sökanden som visat sig vara oriktiga, när institutionen åsidosatt kravet på att det disciplinära förfarandet skall inledas inom rimlig tid, när detta förfarande varat under nära tre år innan en disciplinåtgärd vidtogs och när det disciplinära förfarandet inte vilandeförklarats i avvaktan på att det brottmålsförfarande som inletts mot sökanden avslutades, skall dessa omständigheter sammantagna anses ha skadat sökandens rykte, stört hans privatliv och försatt honom i en längre tids ovisshet. Dessa omständigheter utgör en ideell skada som inte kan anses ha ersatts på ett lämpligt sätt genom

ogiltigförklaringen av det ifrågasatta beslutet, eftersom denna inte med retroaktiv verkan kan undanröja den ideella skadan.

(se punkt 110)

Hänvisning till förstainstansrätten den 27 februari 1992 i mål T-165/89, Plug mot kommissionen, REG 1992, s. II-367, punkt 118; förstainstansrätten den 28 september 1999 i mål T-140/97, Hautem mot EIB, REGP 1999, s. I-A-171 och s. II-897, punkt 82; förstainstansrätten den 11 september 2002 i mål T-89/01, Willeme mot kommissionen, REGP 2002, s. I-A-153 och s. II-803, punkt 97